

2025-2026

DUHOVÝ ZPRAVODAJ

Metody v oddílové činnosti
2. zadání - Ekohry

Ekohry

Hra tvoří základ činnosti v dětském oddíle.

Pomocí ekohry můžeme také vysvětlit vztahy v přírodě, různé pojmy. Hry mohou vést k zamyšlení nebo probuzení citů.

Ekohra je tedy vzdělávací aktivita, která seznamuje hráče se vztahy v přírodě, ochranou životního prostředí a ekologií a to zážitkovou formou. Je součástí enviromentální výchovy.

Ekohra má 2 části - vlastní hru a následnou diskuzi s účastníky (rozběr, shrnutí), při které si hráči uvědomí, jakému problému či pojmu, či souvislosti se ve hře věnovali. Bez shrnutí a utřídění získaných poznatků během diskuze se hra májí účinkem.

Při uvádění Ekohry se snažíme učit myslet ekologicky, což znamená brát v úvahu vzájemné vztahy mezi jednotlivými jevy v životním prostředí, cítit přírodní zákonitosti, předvídat a domýšlet důsledky všech zásahů a vlivů na přírodu i člověka.

Ekohrou se může stát jakákoliv hra. Buď pomocí motivace, tématiky, provedením, nebo zařazením následné diskuze po hře.

1. Ekohry přírodovědné a poznávací

Je potřeba myslet hlavně na to, aby byla hra zároveň zábava a ne jen vzdělávání. A dále, aby byla vhodná pro daný věk hráčů.

Příkladem může být hra:

- **KDO ŽIJE POD KAMENY**

která je podrobně popsána v Duhovém listu v tomto zadání.

Cílem hry je zjistit, jak se chovají drobní živočichové skrytí pod kameny

nebo další hra:

- **Ekosystémové škatule** hejbejte se

Najdeme vhodný lesní terén, nejlépe mýtinu s pařezy. Jednotlivé pařezy označíme výrazným nápisem biotopu (rybník, pole, louka, les...). Hráči představují jednotlivé druhy rostlin nebo zvířat. Na daný povel se přemisťují tak, aby zaujaly biotop příslušející jejich druhu. Např. datel, který obsadil rybník je vyřazen, stejně jako všichni, kteří si nevybrali správný biotop.

Úkoly v tomto zadání :

EKOHRY

- Přírodovědné a poznávací
- Simulační
- Smyslové
- Kooperativní
- Tvořivé a výtvarné
- Ekopokusy
- Celoroční, d

FOTOGALERIE

Podělte se o fotky z plnění duhových střípků v naší fotogalerii

Adresa pro odeslání fotek z úkolů:
sekce.brdo@brontosaurus.cz

Fotografie z předešlých úkolů:
<https://duhovestripky.rajce.idnes.cz/>

2. Ekohry simulační

Uvedení simulačních her je už poněkud složitější, jsou potřeba určité zkušenosti a pochopení souvislostí daného problému. Jedná se o modelové situace, do kterých jsou hráči aktivně zapojeni. Často sami utváří příběh nebo děj hry a ovlivňují jej. Je potřeba počítat s delším časem na přípravu i uvedení.

Z již existujících simulačních her lze doporučit např.

- **Vlajčková snídaně**, autor: Michal Medek
- **Bušmeni a diamanty**, autoři. Aleš Máchal a Nada Johanisová
- **Sběrači kakaových bobů**, autor: kolektiv Lipky

pravidla her jsou v knize: Hrajeme si na přírodu - soubor her s ekologickou tematikou, kolektiv autorů Lipky - 2008

Dobré zkušenosti máme také s:

- **Pastýřská idyla** - inspirována příběhem "Tragédie občiny", simuluje reakci lidí na krizi způsobenou překročením mezí.
autor: Jan Činčera
pravidla: <https://amper.ped.muni.cz/~svobodka/EkoEnviHry/pasidyla.htm>
- **Fish Banks** - hra simuluje rybolov, využití obnovitelného zdroje, autor: Dennis Meadows
Zdroje: https://cs.wikipedia.org/wiki/Fish_Banks

4. Kooperativní ekohry

Kooperativní ekohry rozvíjejí vztahy ve skupině, spolupráci a skupinovou dynamiku

Příkladem je např. hra

ODPADOLOGOVÉ - podpisovka

- věk: 9 - 13 let
- doba trvání: 20 minut
- Potřeby: formulář (viz Duhový list), tužka

Postup:

Hráči mají za úkol obejít spoluhráče a vyplnit formulář. Kladou přitom danou otázku, mohou si kromě jména připsat i zajímavou poznámku.

Jméno každého hráče se může objevit jen jednou. Hra končí, když je zaplněný co největší počet řádků.

V diskuzi se můžeme zaměřit na otázku, co nám hra řekla o ekologickém povědomí a chování? Jaké budou dopady našeho chování, pokud se nezmění?

3. Smyslové ekohry

Rozvíjí vnímání přírody prostřednictvím všech smyslů, rozvíjí cit a prohlubují prožitek v přírodě a z přírody. Smyslovky v přírodě jsou ekohry už ze své podstaty. Více je o nich v minulém zadání Duhových střípků.

příklad:

VYCHÁZKA PRO 5 SMYSLŮ

Hraje se v městském parku, lese...

Hráči dostanou karty, na kterých je uvedeno, jaké věci mají najít a zaznamenat. Karta může vypadat např. takto:

NAJDI:

1. věc nezbytnou pro život
2. věc, která by podle tvého názoru v parku neměla být
3. věc, která silně voní nebo zapáchá
4. věc, která je podle tvého názoru krásná
5. věc, která je podle tvého názoru ošklivá
6. věc, která vydává neobvyklý zvuk
7. věc, která je zajímavá na dotyk
8. věc, která vypadá, jako dvě různé věci
9. věc, která se skládá ze dvou kontrastních částí
10. věc, kterou jsi nikdy předtím neviděl

5. Ekohry tvořivé a výtvarné

Zapojují fantazii a tvořivost hráčů. Můžeme využívat různý přírodní a odpadní materiál, nebo tvořit přímo v přírodě.

- malování přírodninami, malování na ulity či kameny
- paletky
- land art v přírodě
- stavba domečků pro skřítky z přírodnin
- modely - vozítka z přírodnin, vory, lodičky
- výroba píšťalky v bezu nebo vrby
- zdobení chleba jedlými květy
- výroba ručního papíru
- recyklace triček pomocí např. batiky

Super způsob je i ten, nabídnout dětem jen tvořivý materiál (přírodní nebo k recyklaci) a nechat jim volnost využití.

6. Eko - pokusy

- SLUNEČNÍ VARIČ

Lze za slunných dnů vyzkoušet venku.

Provedení může být různé, může jít např. o obdélníkovou jamku o rozměrech 30 x 50 x 20 cm. Vyložíme černou plastovou fólií a překryjeme sklem (resp. vyřazeným oknem) odpovídající velikosti. Do takto připraveného vaříče za plného slunce vložíme pánvičku s trochou oleje a rozklepnutým vajíčkem. Skleněný poklop pečlivě utěsníme. Přesvědčivým důkazem fungování skleníkového efektu je usmažené vajíčko. S dětmi pak debatujeme o skleníkovém efektu, co jej způsobuje...

Jiný způsob provedení slunečního vaříče můžete vidět na obrázcích

7. Ekohry celoroční a celotáborové

Jedná se o dlouhodobé projekty. Můžeme si vymyslet svou vlastní, nebo se inspirovat již zpracovanými strukturovanými projekty s metodikou:

- Ekoškola: Mezinárodní program, kde děti samy analyzují ekologický stav okolí a navrhnou zlepšení.
- Recyklohraní: Dlouhodobý projekt zaměřený na třídění odpadu a recyklaci, nabízející tematické úkoly a hry po celý rok.
- Učíme se venku: Program zaměřený na propojování výuky s přírodou.
- GLOBE: Mezinárodní vědecký a vzdělávací program, kde děti měří meteorologické údaje a sledují stav vegetace ve svém okolí.

Metodiky Lipky např.:

- Vyprávění starého stromu
- Devatero studánek
- Poselství velikonočního ostrova

Hnutí Brontosaurus, sekce Brdó,
Hvězdová 10, 602 00 Brno
sekce.brdó@brontosaurus.cz
(Duhové střípky - Alfík)

Zdroje a inspirace:

- Dalimil Toman, Miroslav Zimek : Malý pomocník na bezbolestnou cestu za ekologickou výchovou v dětském oddíle - Hnutí Brontosaurus- Brdó 2009
- Graham Pike, David Selby: Cvičení a hry pro globální výchovu 1
- kolektiv autorů Lipky: Hrajeme si na přírodu
- MÁCHAL, A. Průvodce praktickou ekologickou výchovou. Brno: Rezekvítek a Lipka, 2000 – metodická příručka začínajícího ekopedagoga
- Jan Činčera: Hry a výchova k trvale udržitelnému rozvoji – sborník simulačních her s environmentální tematikou, Brontosaurus Praha 1996
- www.terezanet.cz – Sdružení Tereza – školní ekologické projekty

